

2019/022

ONTVANGEN 30 APR. 2019

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Hogeschool Inholland
t.a.v. College van Bestuur
Postbus 93043
2509 AA DEN HAAG

Hoger Onderwijs en
Studiefinanciering
Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Datum **25 APR 2019**
Betreft Besluit macrodoelmatigheid hbo Associate degree-opleiding
Elektronische Muziek

Onze referentie
8261514

Uw brief van
14 maart 2019

Uw referentie
190314-HdD

Bijlagen
1

Geacht College,

Met uw brief van 14 maart 2019, door de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs (hierna: CDHO) ontvangen op 19 maart 2019, hebt u mij het voornemen voorgelegd om de Associate degree-opleiding Elektronische Muziek als bekostigde opleiding te verzorgen in Haarlem.

Advies CDHO

De CDHO heeft mij bij brief van 8 april 2019, kenmerk 2019/022, positief geadviseerd over uw aanvraag. Het advies van de CDHO dat integraal onderdeel uitmaakt van dit besluit, treft u hierbij aan.

Besluit

Gelet op de advisering van de CDHO, het bepaalde in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (hierna: WHW) en in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs (hierna: Regeling), heb ik besloten in te stemmen met uw voornemen om de Associate degree-opleiding Elektronische Muziek als bekostigde opleiding te verzorgen in Haarlem.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor mijn besluitvorming is gelegen in artikel 6.2 van de WHW. Voorts is de Regeling leidraad geweest voor mijn afwegingen.

Motivering

Overeenkomstig het advies van de CDHO, concludeer ik dat uw aanvraag voldoet aan de criteria a en b van artikel 4, eerste lid, van de Regeling. Voor de nadere motivering verwijs ik u naar het genoemde advies van de CDHO.

Croho-procedure

Ingevolge artikel 6.2, zevende lid, van de WHW, vervalt dit besluit indien de opleiding niet binnen tien maanden na dagtekening van het besluit is geregistreerd in het Centraal register opleidingen hoger onderwijs. Registratie binnen die termijn is niet eerder mogelijk dan nadat de NVAO over onderhavige

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, onder vermelding van "Bezwaar", ter attentie van DUO Bezwaarschriftencommissie, Postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.duo.nl/zakelijk onder 'Oneens met Duo'.

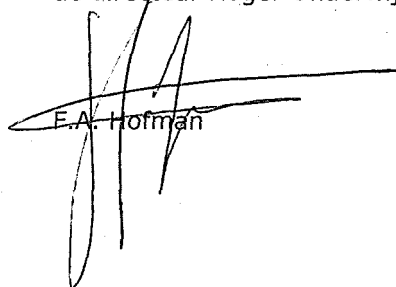
opleiding een positief besluit heeft genomen in het kader van de toets nieuwe opleiding. In verband met de geldigheidsduur van dit besluit, adviseer ik u zo spoedig mogelijk een aanvraag voor een toets nieuwe opleiding in te dienen bij de NVAO. Voor de registratie van uw opleiding kunt u gebruik maken van a-Croho. Mocht u vragen hebben over de registratie, dan kunt u contact opnemen met registersho@duo.nl.

Onze referentie

Een afschrift van deze brief is gezonden aan de CDHO, de NVAO, de Inspectie van het Onderwijs, DUO-Groningen en de Vereniging Hogescholen. In verband met de zienswijze van de Amsterdamse Hogeschool van de Kunsten is ook aan deze instelling een zienswijze gezonden.

Met vriendelijke groet,

de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
namens deze,
de directeur Hoger Onderwijs en Studiefinanciering,

E.A. Hofman

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
t.a.v. de Minister
mw. mr. drs. I.K. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Postadres
Postbus 85498
2508 CD Den Haag
Bezoekadres
Parkstraat 28
2514 JK Den Haag
T: 070 8505300
W: www.cdho.nl
E: info@cdho.nl

OCW Advies nieuwe opleiding

Onderwerp	Ons Kenmerk	Datum
Nieuwe opleiding Hogeschool Inholland Deeltijd hbo Associate degree Elektronische Muziek Haarlem	2019/022	08/04/2019

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Op 19/03/2019 heeft de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs het voornemen ontvangen van Hogeschool Inholland om de hbo Associate degree Elektronische Muziek als bekostigde opleiding te verzorgen te Haarlem (brief van 14/03/2019 met kenmerk 190314-HdD). De aanvraag was voorzien van alle voor de beoordeling van de aanvraag benodigde gegevens en is door de commissie in behandeling genomen.

Advies Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

Gelet op het hierna volgende adviseert de commissie u om positief te besluiten op het verzoek van Hogeschool Inholland om de hbo Associate degree Elektronische Muziek als bekostigde opleiding te Haarlem te verzorgen.

Beoordelingskader

De wettelijke grondslag voor dit advies is gelegen in art. 6.2 van de Wet op het Hoger onderwijs en Wetenschappelijk onderzoek (WHW). Voorts heeft de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018, verder te noemen de Regeling, voor de commissie als leidraad gediend. Het beoordelingskader treft u in de bijlage bij dit advies aan.

Omschrijving van de aanvraag

Aanvrager wil de hbo Associate degree Elektronische Muziek in Haarlem aanbieden. Het gaat om een Engelstalige hbo Associate degree in het Croho onderdeel Taal en Cultuur. De opleiding omvat 120 EC en wordt in deeltijdvorm aangeboden. Aanvrager biedt sinds 2009 de afstudeerrichting Elektronische Muziek aan. Volgens aanvrager wordt een volledige bachelor door getalenteerde producenten die aan het begin staan van hun carrière ervaren als te lang, te breed en/of te diepgaand. Daarom wil aanvrager deze Ad starten, die complexer is dan bestaande mbo

opleidingen op dit gebied, maar minder uitgebreid dan de bachelor. De muziektheoretische vakken zijn specifiek dan in de bachelor en de vakken Educatie, Methodiek en Onderzoek die in de bachelor worden aangeboden ontbreken in de Ad Elektronische Muziek.

De Ad Elektronische Muziek bestaat uit vakken op het gebied van productie, E-performance, studievaardigheden, muziektheorie, ondernemerschap en sociale vaardigheden. Binnen de opleiding wordt samengewerkt met de bachelor International Music Management.

De Ad Elektronische Muziek is toegankelijk voor mensen die zich beroepsmatig bezighouden met het produceren van elektronische dancemuziek en minimaal een mbo, havo, vwo of verwant buitenlands diploma hebben. Om toegelaten te worden tot de opleiding moeten zij tevens een auditie doen. Daarbij wordt gekeken naar hun kennis en vaardigheden op het gebied van produceren en muziektheorie, hun motivatie, ambitie en talent.

Afgestudeerden van de Ad Elektronische Muziek kunnen gaan werken als artiest (dj) of producent van Elektronische Muziek.

Motivering

De aanvraag voldoet naar mening van de commissie aan de criteria a en b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium a

Aanvrager stelt dat de hbo Associate degree Elektronische Muziek aansluit op een arbeidsmarktbehoefte in combinatie met een maatschappelijke behoefte.

Beoordeling arbeidsmarktbehoefte

Aanvrager verwijst ter onderbouwing van een arbeidsmarktbehoefte naar gegevens uit ROA's AIS database en Schoolverlaters Informatie Systeem. Daarnaast verwijst aanvrager naar 'Cultuur in Beeld 2017' van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (2017, p.25), 'Exportwaarde Nederlandse populaire muziek 2017' van onderzoeksbureau Perfect & More in opdracht van Buma Cultuur (2019, p.32), 'De Discotheek & Club in beeld 2017' van Van Spronsen & Partners horeca-advies (2017 p.4), 'Festival monitor 2018' van onderzoeksbureau Respons in opdracht van VVEM en VNPF (2018), de infographic 'Onderzoek Exportwaarde Dance' van ING en Radio 538 (2018), het rapport 'Exportwaarde Nederlandse populaire muziek 2017' van onderzoeksbureau Perfect & More in opdracht van Buma Cultuur (2019, p.4 en 5), 'Omzet nederlandse muziekindustrie stijgt door in 2017' (website NVPI audio; <https://nvpi.nl/nvpi-audio/2018/04/24/omzet-nederlandse-muziekindustrie-stijgt-door-in-2017/>) en het rapport 'IMS Business report 2018' door Kevin Watson in opdracht van International Music Summit (2018, p.7). Aanvrager heeft ook verwezen naar 'ADE -Richard Zijlma' (2019). De commissie heeft deze bron niet afzonderlijk kunnen waarderen omdat aanvrager dit stuk niet bij het dossier heeft gevoegd en evenmin een hyperlink heeft opgenomen. Ten slotte heeft aanvrager ook verwezen naar 'De balans, de behoefte, pleidooi voor een integraal, inclusief muziekbeleid; sectoradvies muziek' van de Raad voor Cultuur (<http://toekomst-cultuurbeleid.cultuur.nl/sectoradviezen/muziek>). De commissie heeft deze bron gezien de inhoud echter betrokken bij de beoordeling van de maatschappelijke behoefte.

Aanvrager stelt dat de Ad Elektronische Muziek in ROA's indeling ondergebracht is binnen het opleidingstype hbo kunst. De hbo bachelor Muziek is in dit opleidingstype opgenomen. Deze opleiding is verwant aan de Ad Elektronische Muziek en om die reden acht de commissie ROA's prognoses voor afgestudeerden van dit opleidingstype relevant. ROA verwacht bij het opleidingstype hbo kunst 21700 schoolverlaters tegenover 27400 baanopeningen. ROA typeert om die reden de toekomstige arbeidsmarktsituatie voor afgestudeerden van dit opleidingstype als 'goed'. ROA verwacht grote knelpunten in de personeelsvoorziening in 2022.

Tabel 1. Arbeidsmarktprognose opleidingstype hbo kunst

Opleidingstype	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
hbo kunst	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		8500	10	1.5	hoog
hbo kunst	verwachte vervangingsvraag tot 2022		18900	21	3.3	gemiddeld
hbo kunst	verwachte baanopeningen tot 2022		27400	31	4.6	hoog
hbo kunst	verwachte instroom van schoolverlaters tot 2022		21700	24	3.7	gemiddeld
hbo kunst	ITKP toekomstige knelpunten personeelsvoorziening in 2022	0.97				groot
hbo kunst	ITA toekomstige arbeidsmarktsituatie in 2022	0.97				goed

Bron: ROA, AIS

Aanvrager verwijst tevens naar ROA's prognoses voor de beroepsgroep 'uitvoerend kunstenaars'. Binnen deze classificatie worden onder andere musici, zangers en componisten gerekend. De commissie is daarom van mening dat de beroepsgroep 'uitvoerend kunstenaars' een relevante beroepsgroep is. In algemeenheid hecht de commissie de meeste waarde aan ROA's prognoses per opleidingstype aangezien hierbij zowel vacatureaantallen als de uitstroom van afgestudeerden zijn opgenomen. Zodoende wordt er inzichtelijk gemaakt wat de verhouding is tussen werkzoekenden en baanopeningen, waardoor een mogelijke arbeidsmarktprognose naar afgestudeerden van een bepaald opleidingstype kan worden vastgesteld. In ROA's prognoses per beroepsgroep is slechts het aantal verwachte vacatures opgenomen, zonder dat dit wordt afgezet tegen de uitstroom uit opleidingen of het gevraagde opleidingsniveau. Echter, doordat het opleidingstype in verhouding weinig aan de voorgenomen Ad gerelateerde opleidingen bevat, heeft de commissie ook ROA's prognoses voor de beroepsgroep 'uitvoerend kunstenaars' betrokken in haar overweging. De arbeidsmarktprognose voor deze beroepsgroep is positief; ROA verwacht grote knelpunten in de personeelsvoorziening in de periode tot 2022 (zie tabel 2).

Tabel 2. Arbeidsmarktprognose beroepsgroep uitvoerend kunstenaars

Beroepsgroep	Arbeidsmarktprognose variabele	Indicator	Aantal	Totaal % 6 jr.	Gem. jaarlijks %	Typering
Uitvoerend kunstenaars	verwachte uitbreidingsvraag tot 2022		7600	17	2.7	erg hoog
Uitvoerend kunstenaars	verwachte vervangingsvraag tot 2022		6100	14	2.2	gemiddeld
Uitvoerend kunstenaars	verwachte baanopeningen tot 2022		13700	31	4.6	hoog
Uitvoerend kunstenaars	ITKB toekomstige knelpunten beroepsgroep in 2022	0.83				groot

Bron: ROA, AIS

Aanvrager verwijst vervolgens naar een grafiek op pagina 25 van het rapport 'Cultuur in Beeld 2017' van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Hieruit wordt volgens aanvrager duidelijk dat in vergelijking met andere sectoren de werkloosheid van afgestudeerden binnen de kunstsector anderhalf jaar na afstuderen relatief laag is. Aanvrager vult deze gegevens aan met gegevens uit het Schoolverlaters Informatie Systeem van ROA. Aanvrager heeft hierbij gekeken naar het percentage werkloosheid onder afgestudeerden van de hbo bachelor musicus, waar de

afstudeerrichting Elektronische Muziek onder valt. Van de afgestudeerden van het cohort 2015/2016 bood 72% zich aan op de arbeidsmarkt en 2,8% van hen was werkloos. Volgens aanvrager is dit in vergelijking met de gehele kunstsector een iets positiever beeld. De commissie heeft deze gegevens geverifieerd. Hoewel deze gegevens een positieve indicatie bieden voor hbo afgestudeerden met een muziekachtergrond, blijkt uit deze gegevens niet direct een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de voorgenomen opleiding.

Aanvrager verwijst vervolgens naar het rapport 'Festival monitor 2018' van onderzoeksbureau Respons in opdracht van VVEM en VNPf (2018). Volgens aanvrager blijkt uit deze rapportage dat in de periode 2013-2017 het aantal festivals en het bezoekersaantal van deze festivals sterk is toegenomen. Aanvrager beschrijft op basis van het rapport dat in 2013 774 festivals waren en dit aantal in 2017 toenam tot 954, een procentuele toename van 23%. Ook het bezoekersaantal steeg in deze periode met 23,6% (p.20). In 2017 waren er 688 muziekfestivals, waarbij 236 festivals onder het muziekgenre Electronic Dance Music (EDM) vielen. Aanvrager beschrijft tenslotte dat uit de 'Festivalmonitor 2018' blijkt dat er in 2017 62 meer dancefestivals waren dan in 2013, een groei van 36% (p.37). Aanvrager stelt dat de toename van het aantal dancefestivals indirect wijst op een groeiende arbeidsmarkt voor dj's, aangezien een toename in festivals een toename in beschikbare optredens betekent. De commissie is van mening dat de groei van het aantal festivals, voornamelijk dancefestivals, een positieve indicatie biedt voor een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van voorgenomen opleiding.

Aanvrager beschrijft aan de hand van de cijfers van NVPI audio dat de omzet van de Nederlandse muziekindustrie ten opzichte van 2016 in 2017 steeg met 10,1% naar €170,5 miljoen. Aanvrager vult deze cijfers aan met cijfers uit het rapport 'IMS Business report 2018' (p. 8). Aanvrager beschrijft op basis van dit rapport over 2018 dat 27% van de meest gestreamde tracks op Spotify in het genre EDM vallen. Daarnaast steeg de omzet van werelds grootste online shop voor EDM, Beatshop, in alle kwartalen van 2017. In het eerste kwartaal van 2018 was deze toename van Beatshops omzet 8%. Aanvrager stelt dat de groeiende omzet van de muziekindustrie, specifiek van EDM, een positieve indicatie biedt voor de kansen van dj's op de arbeidsmarkt. Aanvrager redeneert dat als mensen meer geld uitgeven aan muziek, dj's zo meer werk kunnen verkopen. De commissie is van mening dat de groeiende omzet van de gehele Nederlandse muziekindustrie in combinatie met de groeiende omzet van EDM enige positieve indicatie biedt voor een gunstige afzetmarkt voor werk van afgestudeerden van voorgenomen opleiding.

Aanvrager stelt op basis van het rapport 'de Discotheek en Club in beeld' (p.4) dat uitgaan in hotel- en cocktailbars steeds populairder wordt. Volgens aanvrager kunnen ondernemingen met een dakterras 's zomers op veel klanten rekenen als ze een dj inhuren. Daarnaast zou de dj zijn intrede hebben gedaan in strandtenten. Deze stellingen worden echter niet onderbouwd met kwantitatieve gegevens, waardoor de commissie deze uitspraak niet kan meewegen in haar oordeel gezien het feit dat deze uitspraken hierdoor niet waardeerbaar zijn.

Aanvrager stelt dat de arbeidsmarkt voor afgestudeerden van voorgenomen opleiding ook een internationale component heeft. Aanvrager beschrijft op basis van het rapport 'Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek 2017' (p.4) dat sinds 2004 de exportwaarde van deze muziek is toegenomen van €31,6 miljoen naar €201 miljoen in 2017. Optredens vormden hierbij de belangrijkste bron van inkomsten voor dj's. In 2017 vormden optredens 71% van de gehele exportwaarde. Aanvrager vult deze gegevens aan met de infographic 'Onderzoek Exportwaarde Dance' waarin ramingen van het ING Economisch bureau zijn opgenomen. Hierbij is de verwachting dat de exportwaarde van dance de komende jaren zal toenemen tot €150 miljoen. Volgens aanvrager blijkt uit het rapport 'Exportwaarde Nederlandse Populaire Muziek 2017' dat er hierbij een verbreding plaatsvindt van de internationale muziekmarkt (p.5). Aanvrager onderbouwt deze uitspraak door te vermelden dat sinds 2013 het aandeel van de 50 meest optredende dj's in het totaal van internationale optredens gestaag afnam, tot 28% in 2017. Dit wijst er volgens aanvrager op dat er meer dj's inkomsten kunnen halen uit de beschikbare internationale

optredens. De commissie is van mening dat de stabiel groeiende exportwaarde van de Nederlandse populaire muziek in combinatie met de indicatie dat er een verbreding van de internationale markt gaande is, een positieve aanwijzing biedt voor een internationale arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van voorgenomen opleiding.

Aanvrager beschrijft dat de Nederlandse overheid het belang van Dance als een Nederlands exportproduct onderstreept. Volgens aanvrager blijkt dit uit het feit dat sinds januari 2013 Electronic Dance Music wordt erkend als onderdeel van de Topsector Creatieve Industrie (<https://www.entertainmentbusiness.nl/muziek/pop-en-dance-onderdeel-van-de-topsector-creatieve-industrie/>). De commissie is van mening dat dit een kwalitatieve onderbouwing biedt voor een arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van voorgenomen opleiding.

De commissie concludeert op grond van het bovenstaande dat aanvrager heeft aangetoond dat de Ad Elektronische Muziek beantwoordt aan een arbeidsmarktbehoefte.

Beoordeling maatschappelijke behoefte

Aanvrager doet ter onderbouwing van de maatschappelijke behoefte een beroep op het sectorplan KUO Next 2016-2020 van de Vereniging Hogescholen (oktober 2016) en het sectoradvies 'De balans, de behoefte, pleidooi voor een integraal, inclusief muziekbeleid; sectoradvies muziek' van de Raad voor Cultuur (<http://toekomst-cultuurbeleid.cultuur.nl/sectoradviezen/muziek>)

In het sectorplan KUO Next 2016-2020 (p.5, 33 en 38) is afgesproken dat kunstonderwijs in Nederland open moet staan voor divers talent, flexibel moet zijn en internationaal gepositioneerd moet worden. De Ad Elektronische Muziek kent volgens aanvrager een internationale insteek, is gericht op studenten met diverse culturele achtergronden en kan flexibel in deeltijd worden gevolgd. Daardoor sluit de Ad Elektronische Muziek aan bij de doelstellingen van het sectorplan.

In het sectoradvies 'De balans, de behoefte' van de Raad voor Cultuur wordt volgens aanvrager benadrukt dat meer aandacht nodig is voor de dance-industrie en de toelevering daartoe. Volgens het sectoradvies zijn er relatief weinig plekken in Nederland waar kinderen kennis kunnen maken met hedendaagse muziekinstrumenten zoals drumcomputers (zie het hiervoor genoemde webdocument onder het kopje hoofdaanbevelingen). Aanvrager geeft aan dat afgestudeerden van de Ad Elektronische Muziek kennis over Elektronische Muziek kunnen overdragen bij centra voor kunstzinnige vorming om dit doel te bereiken, ook al maakt het vak Educatie geen deel uit van de voorgenomen opleiding. Aanvrager beschrijft verder dat de Raad voor Cultuur de Nederlandse overheid aanraadt bij subsidies voor muziek meer oog te hebben voor alle genres, en dus ook voor Pop en EDM.

De commissie concludeert dat op grond van het sectorplan 'KUO Next 2016-2020' en het sectoradvies 'De balans, de behoefte' van de Raad voor Cultuur dat aanvrager heeft aangetoond dat de Ad Elektronische Muziek beantwoordt aan een maatschappelijke behoefte.

De commissie concludeert dat de aanvraag aansluit op een maatschappelijke en een arbeidsmarktbehoefte. De aanvraag voldoet aan criterium a in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Beoordeling criterium b

Vanaf 19/03/2019 is op de website van de CDHO kennis gegeven van het voornemen van Hogeschool Inholland om de hbo Associate degree Elektronische Muziek in Haarlem aan te bieden. Hiermee is aan de instellingen voor hoger onderwijs de mogelijkheid gegeven om hun zienswijzen op dit voornemen kenbaar te maken. De Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten heeft een positieve zienswijze ingediend. Deze instelling zal spoedig een aanvraag indienen voor eenzelfde soort Ad en staat toch positief tegenover het aanbieden van de Ad Elektronische Muziek in Haarlem. De indiener van de zienswijze verwacht dat er voldoende ruimte is voor een Ad Elektronische Muziek in zowel Haarlem als Amsterdam.

Aanvrager stelt dat er geen verwante Ad's zijn. De commissie heeft relevante bronnen geraadpleegd en bevestigt deze constatering. Aanvrager heeft wel een overzicht geleverd van verwante hbo bachelors, mbo 4 opleidingen en cursussen in het onbekostigde domein. Echter, omdat het geen Ad's zijn heeft de commissie deze niet vergeleken met de voorgenoemde opleiding.

Hierboven is geconstateerd dat er geen verwante Ad's zijn. Aanvrager kan derhalve geen overzicht geven van de instroom in verwante Ad's. Om die reden heeft aanvrager een overzicht geleverd van de instroom in verwante bachelors Muziek gedurende de afgelopen jaren. Aanvrager heeft daarbij ook de instroom in afstudeerrichtingen E-music in 2018 opgenomen (zie Tabel 1). De instroom in verwante onbekostigde opleidingen is niet bekend. De commissie heeft bij de beoordeling van de aanvraag dan ook geen rekening kunnen houden met de belangen van deze opleidingen. De instroom in verwante bekostigde bachelors schommelde rond de 1039 studenten per jaar. In 2018 hebben volgens aanvrager meer dan 50 studenten een studierichting E-music gevolgd binnen een hbo bachelor Muziek.

Tabel 3. Instroom in bachelors Muziek

Instelling	2013	2014	2015	2016	2017	2018, enkel richting Elektronische Muziek
Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten	189	168	169	160	188	0 (15 in contractonderwijs)
Hogeschool der Kunsten Den Haag	115	110	140	125	104	0
Hogeschool voor de Kunsten Utrecht	144	137	80	155	156	5
Codarts	143	151	117	123	141	5
ArtEZ	166	168	168	154	142	7
Fontys Hogeschool	117	116	70	90	113	14 (voorheen <6 p. jr.)
Zuyd Hogeschool	97	82	106	101	98	0
Hanzehogeschool	108	113	64	56	65	0
Hogeschool Inholland	45	40	32	32	37	12
totaal	1124	1085	946	996	1044	58

Bron: DUO, bewerking KBA Nijmegen en aanvraag

Aanvrager wil, net als bij de bachelor Elektronische Muziek, voorlopig een maximum van 12 studenten per jaar instellen om de kwaliteit van de instroom te waarborgen. Het aantal aanmeldingen en de kwaliteit van de aspirant-studenten voor de bachelor neemt volgens aanvrager jaarlijks toe (zie Tabel 2). Een deel van de aanmelders wordt geschikt bevonden. Doorgaans kan de helft van het aantal geschikte studenten tot de bachelor worden toegelaten. Aanvrager verwacht de 12 beschikbare plaatsen in de Ad op te kunnen vullen met studenten die tot nu toe opteerden voor andere opleidingen. Een deel van de studenten die toegelaten zouden kunnen worden tot de bachelor E-Music kan kiezen voor de Ad Elektronische Muziek. Bovendien zullen volgens aanvrager buitenlandse studenten zich aanmelden vanwege het Engels als voertaal. Een deel van de studenten die nu kiezen voor cursussen of een mbo opleiding op dit gebied zal zich ook aanmelden voor de Ad Elektronische Muziek. De commissie acht de prognose dat er genoeg aanmeldingen zullen zijn om 12 geschikte studenten te selecteren plausibel.

Tabel 4. Aanmeldingen voor de bachelor Elektronische Muziek

studiejaar	2015	2016	2017	2018
aantal aanmeldingen	65	71	78	83
toelatingspercentage	18%	17%	15%	14%

Bron: aanvraag

Als de instroom in de bestaande opleidingen en de verwachte instroom in de voorgenomen opleiding hbo Associate degree Elektronische Muziek wordt afgezet tegen de arbeidsmarktbehoefte die bij criterium a is aangetoond, blijkt dat er vanuit de landelijke arbeidsmarkt bezien ruimte is om deze opleiding binnen het bekostigde domein vorm te geven.

Vestiging van de opleiding in Haarlem heeft geen negatief effect op de landelijke spreiding van het onderwijsaanbod.

De commissie concludeert dat er ruimte in het landelijk aanbod bestaat om de Ad Elektronische muziek te realiseren. De aanvraag voldoet aan criterium b in art. 4 lid 1 van de Regeling.

Gelet op het vorenstaande adviseert de Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs u om positief te besluiten op het voorliggende verzoek.

Advies aan de NVAO over de naam- en taalkeuze en Croho indeling

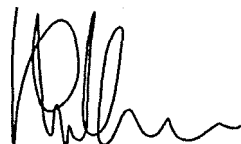
De commissie heeft geconstateerd dat de voorgenomen opleiding dermate afwijkt van het bestaande verwante opleidingsaanbod, dat dit de keuze voor een andere naam rechtvaardigt.

Verder heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de Associate degree Elektronische Muziek in het Engels wil aanbieden. Aanvrager motiveert deze keuze door te stellen dat het Engels als voertaal aansluit bij de arbeidsmarktbehoefte. Aanvrager heeft deze stelling onderbouwd aan de hand van het rapport 'Exportwaarde Nederlandse populaire muziek 2017' van onderzoeksbureau Perfect & More in opdracht van Buma Cultuur (2019, p.13) en het rapport 'IMS Business report 2018' door Kevin Watson in opdracht van International Music Summit (2018, p.17). Aanvrager stelt dat afgestudeerden van de voorgenomen opleiding terecht zullen komen op een internationaal georiënteerde arbeidsmarkt. Aanvrager beschrijft dat zowel in de nationale - als internationale Dance-industrie Engels de voertaal is. Ook het vakjargon en hard- and software (zoals Ableton, Cubase en Pro-tools) zijn Engelstalig. Volgens aanvrager is het hierdoor noodzakelijk om kennis van de Engelse taal te hebben om succesvol op de internationaal georiënteerde arbeidsmarkt te zijn. Aanvrager beschrijft aan de hand van het rapport Exportwaarde Nederlandse populaire muziek 2017 (2019, p.4) dat Nederlandse dj's voornamelijk in de Verenigde Staten, Spanje, Duitsland, Groot-Brittannië en China optreden (p.4). Ten slotte stelt aanvrager dat het voor dj's zeer belangrijk is om internationale samenwerkingen aan te gaan. Dj's manifesteren zich volgens aanvrager via diverse media, waaronder podcast, die wereldwijd beluisterd kunnen worden. Het netwerk en bereik van een dj reikt dus verder dan de nationale grenzen. De commissie concludeert dat uit deze motivering blijkt dat de keuze voor Engels als voertaal aansluit op de arbeidsmarktbehoefte.

Bovendien heeft de commissie geconstateerd dat aanvrager de Associate degree Elektronische Muziek in het Croho onderdeel Taal en cultuur wil indelen. Dit voorstel sluit aan op de indeling van verwante bestaande opleidingen.

De NVAO ontvangt dit advies, zodat zij dit kan opnemen in het informatiedossier voor het panel ten behoeve van de toets nieuwe opleiding.

De Commissie Doelmatigheid Hoger Onderwijs

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'P.M.M. Rullmann', written in a cursive style.

drs. P.M.M. Rullmann
Voorzitter CDHO

Bijlage:

Beoordelingskader macrodoelmatigheid nieuwe opleiding of nevenvestiging

Aan de hand van de in de Regeling macrodoelmatigheid hoger onderwijs van 20 juni 2018 genoemde voorwaarden worden voornemens tot het verzorgen van een nieuwe opleiding beoordeeld op doelmatigheid. Een nieuwe opleiding kan volgens artikel 4 van deze Regeling alleen doelmatig worden geacht indien het voornemen voldoet aan de criteria a en b.

criterium a

Volgens criterium a heeft het instellingsbestuur aangetoond dat er behoefte bestaat aan de nieuwe opleiding of nevenvestiging, zijnde overwegend een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend maatschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte, dan wel een overwegend wetenschappelijke behoefte in combinatie met een arbeidsmarktbehoefte. De arbeidsmarktbehoefte aan afgestudeerden van de opleiding moet dus **altijd** onderbouwd worden. Daarnaast kan de aanvrager er ook voor kiezen om een maatschappelijke en/of wetenschappelijke behoefte aan de opleiding te beschrijven.

criterium b

Volgens criterium b dient het instellingsbestuur aan te tonen dat in de behoefte die bij criterium a is aangetoond niet door het bestaande opleidingsaanbod wordt voorzien. Hierbij wordt de nieuwe opleiding en de verwachte instroom in de opleiding gerelateerd aan het bestaande verwante opleidingsaanbod. Het instellingsbestuur beschrijft de instroom in het verwante aanbod en de verwachte instroom in de nieuwe opleiding. Aan de hand van die elementen wordt de vraag beantwoord of er ruimte is voor uitbreiding van het opleidingsaanbod met de aangevraagde opleiding.

Advies aan de NVAO over naam- en taalkeuze en Croho onderdeel

In de Toelichting op de Regeling is aangegeven dat de CDHO ook een rol heeft bij de beoordeling van de voorgestelde naam en voertaal van de opleiding en bij de voorgestelde positionering in het Croho.

Wat betreft de opleidingsnaam: de CDHO kijkt of de voorgestelde naam van de opleiding passend is, gelet op de namen van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen dezelfde naam krijgen, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. In het Croho kan ook een internationale (Engelse) naam worden geregistreerd. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de naamkeuze gerechtvaardigd is gelet op de inhoud van de opleiding en de namen van vergelijkbare opleidingen (artikel 5.7, vierde lid, onderdeel a, van de WHW).

Wat betreft de taalkeuze: het uitgangspunt in de wet is dat een opleiding in het Nederlands wordt aangeboden. De arbeidsmarktbehoefte kan een reden zijn om een opleiding in een andere taal aan te bieden. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst de motivering van de taalkeuze bij Standaard 2 in het Accreditatiekader.

Wat betreft de positie in het Croho: de CDHO kijkt of de voorgestelde indeling in het Croho passend is, gelet op de indeling van verwante opleidingen. Daarbij is het uitgangspunt dat sterk op elkaar lijkende opleidingen in hetzelfde Croho onderdeel worden geregistreerd, om de transparantie van het opleidingsaanbod voor studiekezers en werkgevers te borgen. Dit onderdeel van het CDHO advies is niet gericht aan de Minister van OCW, maar aan de NVAO. Het panel van de NVAO toetst of de voorgestelde indeling in het Croho aansluit bij de ordening van verwante opleidingen.